

VASKI-kirjastojen kokoelmanlinjat

VASKI on kirjastojen yhteinen palvelujärjestelmä, jossa ovat mukana seuraavien kuntien kirjastot: Kaarina, Kustavi, Laitila, Lieto, Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Paimio, Pyhäranta, Raisio, Rusko, Salo, Sauvo, Taivassalo, Turku, Uusikaupunki ja Vehmaa.

Vaski-kirjastojen tavoitteena on kirjastolain mukaisesti edistää ”väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.”

Vaski-kirjastojen palvelujen perustana on yhteiskäyttöinen, riittävän laaja, helposti löydettävä ja asiantuntevasti hoidettu Vaski-kokoelma, joka muodostuu yksittäisten kirjastojen kokoelmista. Vaski-kokoelma rakentuu yhteistyölle ja se laajentaa yksittäisten kirjastojen kokoelmia ja palveluja.

Kirjastot vastaavat yhdessä Vaski-kokoelman monipuolisuudesta ja laadusta. Vaski-kirjastot kehittävät kokoelmiaan käyttäjäkunnan ja alueen väestörakenteen mukaisesti. Kokoelmillaan Vaski-kirjastot nostavat esiin ajankohtaisia ja tärkeitä teemoja sekä osallistuvat julkiseen keskusteluun. Kokoelman kehittämisen taustalla vaikuttavat kokoelman sisältöön ja uudistumiseen liittyvät kansainväliset suositukset.

Aineistojen valinnassa ja tarjonnassa sekä kokoelmatyössä huomioidaan valtakunnalliset palvelut, kuten Monikielinen kirjasto, Venäjänkielinen kirjasto, Celia-kirjasto ja Varastokirjasto. Lisäksi huomioidaan alueen muiden kirjastojen, kuten korkeakoulukirjastojen tarjonta.

Kokoelmia ja kokoelmaprosesseja kehitetään erilaisilla kokeiluilla, kuten cd-levyjen kulluskokeilulla. Kirjastojen yhteistyö ja kuljetukset edistävät aineistojen saatavuutta koko Vaski-alueella.

Jokainen Vaski-kirjasto uudistaa kokoelmiaan näiden linjausten mukaisesti ja kukin kunta vastaa omalta osaltaan kokoelman kartuttamisesta oikeudenmukaisessa suhteessa.

Moniarvoisuus, monipuolisuus, sananvapaus

Vaski-kirjastojen kokoelmat antavat virikkeitä ja mahdollisuuksia tietojen syventämiseen, oppimiseen, elämyksiin, oivalluksiin ja uusien sisältöjen luomiseen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen. Kokoelmat ovat ajantasaisia, monipuolisia, uudistuvia ja ajallisesti syviä.

Kokoelmissa otetaan huomioon asukkaiden ja eri kulttuurien, kieli-, ikä- ja erityisryhmien tarpeet. Ihmisten kiinnostuksen kohteet, ajankohtaiset teemat ja toimintaympäristön muutokset vaikuttavat kokoelman sisältöön. Alueellista ja paikallista kulttuuria nostetaan esiin unohtamatta kansallisesti ja kansainvälisesti kiinnostavia aineistoja.

Vaski-kirjastot kunnioittavat sanan- ja mielipiteenvapautta ja tuovat kokoelmissa esille erilaisia arvoja ja mielipiteitä. Lähtökohtina ovat avoimuus, moniarvoisuus ja toisten ihmisten kunnioittaminen.

Aineistoja eri tallennemuodoissa

Vaski-kokoelmaan hankitaan aineistoa eri tallennemuodoissa, vaikkakin painettu aineisto on edelleen kysytyintä ja muodostaa valtaosan kokoelmasta. Vaski-kirjastojen yhteisessä sähköisessä kokoelmassa on e-lehtiä, -kirjoja ja -äänikirjoja sekä musiikkipalveluita ja verkkokursseja. Vaski-kirjastot ottavat huomioon valtakunnalliset ratkaisut e-aineistojen tarjonnassa ja seuraavat uusien tallennemuotojen kehittymistä, selvittävät niiden käytettävyyttä kirjastoissa ja hankkivat niitä kokoelmiinsa mahdollisuuksien mukaan.

Kokoelma elää ajassa

Vaski-kokoelman muodostamisessa ja kehittämisessä hyödynnetään kirjastoammattilaisten eri alojen asiantuntemusta sekä uusia tilastollisia ja tietojohdamisen menetelmiä, joiden avulla saadaan tarkempaa tietoa kokoelmien rakenteesta ja käytöstä.

Kirjastot hankkivat kokoelmiin uutta aineistoa valikoimalla tarjonnasta käyttäjäkuntansa tarpeiden ja kysynnän mukaan keskeiset aineistot. Kokoelmaa uudistetaan myös karsimalla siitä vähän kysyttyä, huonokuntoista ja sisällöltään vanhentunutta aineistoa. Kirjastoista poistettu aineisto lahjoitetaan kunnan muille toimijoille kuten päiväkodeille, kierrätetään uusiokäyttöön tai myydään asiakkaille.

Vaski-kokoelma on yksi kollektiivisen muistimme paikoista. Ajallisesti tai paikallisesti merkittävät teokset varastoidaan ja näin varmistetaan kokoelman syvyys ja monipuolisuus. Omien varastojen lisäksi käytettävissä on valtakunnallisen Varastokirjaston kokoelmat.

Aineiston hankintapaikat kilpailutetaan hankintalain mukaisesti, ja aineistot hankitaan pääsääntöisesti näiltä sopimustoimittajilta. Vaski-kirjastoilla on yhteiset aineistohankintasopimukset.

Kaikkea tarjolla olevaa aineistoa ei hankita kirjastoon. Aineiston hankintaa rajoittavat esimerkiksi käytettävissä olevat resurssit, saatavuus tai puuttuvat lainaus- ja/tai tekijänoikeudet.

Hankintaehdotukset ja lahjoitukset

Asukkaat voivat vaikuttaa kokoelmiin tekemällä ehdotuksia sellaisesta aineistosta, jota ei löydy Vaski-kokoelmasta. Hankintaehdotusten toteuttamisessa noudatetaan samoja linjauksia kuin muussakin kokoelmien hoidossa. Hyväkuntoisia lahjoituksia otetaan vastaan harkiten.

Kokoelman eri aihealueet

Kaunokirjallisuuden kokoelma tarjoaa sekä mahdollisuuden viihtymiseen että väylän itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen. Kotimainen kaunokirjallisuus on olennainen tekijä kielellisen kehityksen ja kulttuurisen identiteetin muotoutumisessa, käänöskirjallisuus taas mahdollistaa kulttuurisen vuoropuhelun. Kokoelma sisältää kirjallisuutta monilla eri kielillä ja kattaa laajasti kaunokirjallisuuden genret ja lajit.

Vaski-kirjastojen kaunokirjallisuuskokoelma on pitkäjänteisesti koottu ja ajallisesti syvä. Kirjastot huolehtivat yhdessä myös vähälevikkisemmän kirjallisuuden saatavuudesta.

Taiteisiin liittyvä aineisto tarjoaa näkymiä paikallisalueen, Suomen ja maailman taiteeseen, sen eri muotoihin ja suuntauksiin. Vaski-kokoelma tukee asiakkaiden omaehtoista taideharrastusta tarjoamalla aineistoa, joka liittyy eri taiteenlajeihin, taidekasvatukseen ja omaan taiteen tekemiseen.

Taiteiden kokoelmaan kuuluvat myös elokuvat. Lainausoikeudellisia elokuvia hankitaan mahdollisimman laajasti kaikilta kielialueilta ja eri genreistä.

Laaja tietokokoelma sisältää monipuolisesti aineistoja suosituista sukkakirjoista filosofian klassikoihin. Tietokokoelma vastaa arjen tiedontarpeisiin sekä mahdollistaa perehtymisen eri tiedonalojen historiaan ja kehitykseen, se pitää yllä kulttuurista jatkumoa ja vahvistaa historiantajua. Kokoelma tuo esiin ajankohtaisia tietokirjallisuuden käsittelemiä teemoja, ristiriitaisia ja kiistanalaisiakin näkemyksiä. Näin se haastaa tiedon kriittiseen arviointiin ja antaa välineitä maailmankuvan rakentamiseen.

Lastenaineistot sisältävät laajasti sekä kotimaista että kansainvälistä lastenkulttuuria - tietoa, tarinaa ja näiden yhdistelmiä. Ne tukevat lapsen kasvua, avartavat hänen maailmankuvaansa ja antavat elämyksiä. Ikävuosiin vauvasta varhaisnuoruuteen mahtuu useita merkittäviä kehitysvaiheita ja monien taitojen oppimista. Hyvän kielitaidon sekä perinteisen että medialukutaidon oppimisen tukeminen on yksi lastenaineiston keskeisistä tehtävistä kuten lukemaan innostaminenkin. Kuvallisuus sekä tarinoiden monikerroksellisuus ja -tulkintaisuus ovat lastenaineistolle tyypillisiä elämyksellisiä piirteitä.

Nuorten ajankohtaiset ja monipuoliset aineistot tukevat nuorten lukuharrastusta ja sen ylläpitämistä sekä rohkaisevat ja innostavat uuden löytämiseen. Vaski-kokoelma avaa nuorille erilaisia näkökulmia maailmaan ja tarjoaa tiedon lisäksi mahdollisuuksia unelmointiin, iloon ja elämyksiin.

Musiikkia ja musiikkiin liittyvää aineistoa tarjotaan asiakkaiden käyttöön monipuolisesti eri aineistolajeissa. Kirjastot kehittävät uusia musiikkikirjaston toiminta- ja palvelumuotoja samalla, kun perinteisiä kokoelmia ja palveluita uudistetaan.

Vaski-kirjastot huolehtivat omalta osaltaan, että kokoelmassa on Varsinais-Suomen alueen historiaan ja kulttuuriperintöön liittyvää merkittävää aineistoa. Nämä kokoelmat turvaavat osaltaan paikallisaineiston saatavuuden ja säilymisen tuleville sukupolville.

Kokoelma käytössä

Pääsääntöisesti aineistoa hankitaan lainattavaksi, ja kokoelmien käyttöä seurataan tilastojen avulla. Suuri kysyntä johtaa tarvittaessa täydennyskappaleiden hankintaan.

Uutuusaineiston löytämistä suoraan hyllystä helpotetaan ei-varattavilla Jokeri-niteillä. Vaski-kirjastot suosittelevat, vinkkaavat, nostavat sisältöjä esiin näyttelyissä ja tapahtumissa sekä verkkokirjastossa. Kokoelmien esillepanolla ja aineistonostoilla mahdollistetaan yllätykselliset löydöt ja uusiin aihepiireihin tutustuminen.

Pieni osa Vaski-kokoelmasta on tarkoitettu käytettäväksi vain kirjastossa. Näitä aineistoja ovat muun muassa uusimmat lehdet, hakuteokset, jotkin erityiskokoelmat ja osa sähköisistä aineistoista. Kirjastot hankkivat harkiten myös lainaukseen sopivia esineitä, ja ne ovat käytettävissä paikallisesti.

Vaski-kirjastojen kokoelmissa on yli kaksi miljoonaa erilaista tallennetta, ja kirjastojen yli 50 toimipisteissä käy yli kolme miljoonaa kävijää vuosittain. Lainoja annetaan vuosittain

yli kuusi miljoonaa kappaletta. Vaski-kokoelmasta, yksittäisistä teoksista ja niiden sijainnista saa ajantasaista tietoa yhteisen Vaski-verkkokirjaston kautta. Sen kautta koko Vaski-kokoelma on joustavasti alueen asukkaiden käytettävissä.

Kirjastojen kansainvälisen järjestön International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) kirjastotyön eettiset periaatteet:

[IFLA Code of Ethics for Librarians and other Information Workers \(full version\)](#)

[E-aineistot Vaski-kirjastoissa - kirjasto aina mukana | Vaski-kirjastot \(finna.fi\)](#)